

ЗАКОН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (Обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., последно изм. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017г.) Законът е рамков по отношение на другите закони свързани с околната среда. В него се регламентират основните рамки за опазване на компонентите на средата – въздух, вода, почви, ландшафти, биологично разнообразие, както и процедурите за Екологична оценка (ЕА) и Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), разрешителни режими, управление и финансиране;

ЗАКОН ЗА ЧИСТОТАТА НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ (Обн., ДВ, бр. 45 от 28.05.1996 г., последно изменение ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г.) Целта на закона е да се защити здравето на хората и на тяхното потомство, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културните ценности от вредни въздействия, както и да предотврати настъпването на опасности и щети за обществото при изменение в качеството на атмосферния въздух в резултат на различни дейности.

Със закона се уреждат определянето на показателите и нормите за качеството на атмосферния въздух, ограничаването на емисиите, правата и задълженията на съответните органи по контрола, управлението и поддържането на качеството на атмосферния въздух.

Законът регламентира ограничаването на емисии на вредни вещества от подвижни и неподвижни източници. Изискванията на закона се отнасят за проектиране, изграждане и експлоатация на обекти с източници на емисии. Законът определя таксите върху течните горива за националния фонд за опазване на околната среда. Законът определя съответните административнонаказателни разпоредби.

Изискванията на Новата директива 2008/50/ЕС от 21 май 2008 год. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа е въведена в националното законодателство чрез Наредба №12 от 15 юли 2010 год. на МОСВ и МЗ (обнародвана в ДВ, брой 58 от 30 юли 2010 год. )за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.

Поради факта, че директива 2008/50/ЕС от 21 май 2008 год. замества действащите до този момент директиви 96/62/ЕС, 1999/30/ЕС, 2000/69/ЕС и 2002/3/ЕС, новата национална наредба отменя и съответните национални наредби, въвеждащи техните изисквания.

Наредба № 1 от 16.01.2004 г. за норми за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух (ДВ бр. 14 от 20.02.2004 г.). С тази наредба се урежда установяването на норми за нивата (концентрациите) на бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух. Наредбата съдържа норми за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух. Редът и начина за оценка на нивата на бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух. Изискванията за информиране на обществеността. Посочени са

изискванията за избор на пунктовете за мониторинг за определяне нивата на бензен и въглероден оксид.

Наредба № 1 от 13 февруари 1998 г. за условията и реда за утвърждаване на временни норми за емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни действащи източници (ДВ бр. 51/98). С тази наредба се определят условията и реда за утвърждаване на временни норми за емисии /концентрации/ на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни действащи обекти. Наредбата определя обектите, на които се утвърждават временни норми, както и документите, които се подават до МОСВ и РИОСВ от собственика на обекта. Наредбата определя реда за раглеждане на подадените документи и воденето на преговори между комисията, определена със заповед на Министъра на ОСВ, и представител на обекта.

Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии

Наредба № 3 от 25 февруари 1998 г. за условията и реда за утвърждаване на временни норми за емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни действащи обекти, свързани с националния горивно - енергиен баланс на страната (ДВ бр. 51/98). С тази наредба се определят условията и реда за утвърждаване на временни норми за емисии /концентрации/ на вредни вещества /прах нетоксичен, серен диоксид, азотни окиси, въглероден окис и др./, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни действащи обекти, свързани с националния горивно-енергиен баланс на страната. Наредбата включва необходимите документи, които се подават до МОСВ, за утвърждаване на временните норми. Наредбата определя реда за раглеждане на подадените документи и воденето на преговори между комисията, определена със заповед на Министъра на ОСВ, и представител на обекта.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31 от 1999 г.; изм., бр. 52 от 2000 г., бр. 93 от 2003 г.; изм. бр. 34 от 29.04.2011 г.). С тази наредба се уреждат редът и начинът за извършване на измервания на емисиите /концентрациите на вредни вещества в отпадъчните газове/, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници. Наредбата включва процедурите за пробовземане и измерване, посочва редът и изискванията при контролните измервания, при собствените периодични измервания и при собствените непрекъснати измервания.

Наредба № 7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (Обн. ДВ бр. 45 от 14.05.1999 г., в сила от 1.01.2000 г.). С тази наредба се уреждат условията, редът и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух /КАВ/. Наредбата посочва редът за определяне на районите за

оценка на КАВ. Посочени са начините за оценка на КАВ, изискванията за извършване на измервания за определяне на КАВ, за осигуряване качеството на измерванията, компетентните органи и изискванията за управление КАВ и изискванията за информиране на населението. Наредбата съдържа информация за класификацията на пунктовете за мониторинг, определяне на обхвата им, условията за избор и разполагане на пунктовете, видовете пунктове, определяне на статистическите величини.

Заповед № РД-766/05.10.2012 г. на Министъра на МОСВ за условията и реда за осигуряване и контрол качеството на данните, получавани от Национата автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух.

Заповед № РД-969/21.12.2013 г. на Министъра на МОСВ за утвърждаване на списък на районите (агломерациите) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух. Райони за оценка и управление на КАВ, съгласно Наредба № 7 от 1999 год.

Наредба № 9 от 3 май 1999 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух (ДВ бр. 46/99, изм. и доп. ДВ бр. 86 от 28.10.2005 г.). Тази наредба урежда установяването на норми за нивата на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици /ФПЧ/ и олово в атмосферния въздух, алармените прагове за серен и азотен диоксиди, оценката на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово. Наредбата съдържа норми за серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово в атмосферния въздух и изисквания за оценка нивата на съответните замърсители в атмосферния въздух. В наредбата са посочени данните, които се предоставят на обществеността в случаите на превишаване на алармените прагове на серен и азотен диоксиди. Посочени са критериите за определяне броя на пунктовете за мониторинг за непрекъснато измерване концентрациите на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово в атмосферния въздух.

Наредба № 10 от 6.10.2003 г. за норми за допустими емисии (концентрации в отпадъчни газове) на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах, изпускани в атмосферния въздух от големи горивни инсталации - изменена с постановление 354 от 2012 г.

Наредба № 11 от 14.05.2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (Обн. ДВ бр. 42 от 29.05.2007 г.). С тази наредба се урежда установяването на целеви норми за нивата на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на свързаните с този замърсител възможни вредни въздействия върху човешкото здраве и околната среда. Наредбата съдържа норми за нивата на арсен, кадмий, никел и бензо(а)пирен в атмосферния въздух. Редът и начина за оценка на нивата на арсен, кадмий, никел, живак и полициклични ароматни

въглеводороди (ПАВ) в атмосферния въздух. Изискванията за информиране на обществеността. Посочени са изискванията за избор на пунктовете за мониторинг.

Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ бр. 58 от 30.07.2010 г.). Наредбата отменя Наредба № 1 от 16.01.2004 г. за норми за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух (ДВ бр. 14 от 20.02.2004 г.), Наредба № 4 от 5.07.2004 г. за норми за озон и алармени прагове за нивата на озон в атмосферния въздух (ДВ бр. 64 от 23.07.2004 г.) и Наредба № 9 от 3.05.1999 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух (ДВ бр. 46/99, изм. и доп. ДВ бр. 86 от 28.10.2005 г.). Тази наредба урежда установяването на норми за нивата на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици /ФПЧ/, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, алармените прагове за серен и азотен диоксиди и озон, както и информационен праг за озон, оценка на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово, бензен, въглероден оксид и озон. Наредбата съдържа норми за серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух. Съдържа изискванията за оценка нивата на съответните замърсители в атмосферния въздух. В наредбата са посочени данните, които се предоставят на обществеността в случаите на превишаване на алармените прагове на серен и азотен диоксиди и озон. Посочени са изискванията за оценка нивата на съответните замърсители в атмосферния въздух в рамките на определен район или агломерация. Посочени са критериите за определяне на минималния брой на пунктовете за мониторинг за постоянно измерване на концентрациите на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух. Посочени са изискванията към качеството на данните и осигуряване на качеството на измерванията.

Наредба № 14 от 23 септември 1997 г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (ДВ бр. 88/97, изм. и доп. ДВ бр. 8/2002, ДВ бр. 14/2004, ДВ бр. 42/2007). С тази наредба се определят пределно допустимите концентрации: максимално еднократна /30мин. или 1час/, средноденонощна и средногодишна на вредни вещества. Наредбата включва пределно допустимите концентрации на 166 вредни вещества. Наредбата съдържа списък на допустими сумарни концентрации при наличие едновременно на няколко вредни вещества.

Наредба № 15 от 29 юли 1999 г. за норми за допустими емисии /концентрации в отпадъчни газове/ на серен диоксид, азотни оксиди и прахообразни вещества, изпускани в атмосферния въздух от нови големи горивни инсталации (ДВ бр. 75/99). С тази наредба се определят норми за допустими емисии /концентрации в отпадъчни газове/ на серен диоксид, азотни диоксиди и прахообразни вещества, изпускани в атмосферния въздух от нови големи горивни инсталации /ГГИ/, които са предназначени за производство на енергия. Нормите за допустими емисии се

определят с цел предотвратяване или в случаите, когато това е невъзможно, ограничаване на възможните вредни въздействия върху здравето на населението и околната среда /в нейната цялост/ и в частност - замърсяването на атмосферния въздух със съответните замърсители, в резултат от изгарянето на горива в нови големи горивни инсталации. Наредбата посочва, за кои ГГИ се отнасят разпоредбите ѝ. Посочени са реда и начина за измерване на емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прахообразни вещества /прах и/или сажди, изпускани в атмосферния въздух от нови големи горивни инсталации. Посочени са изискванията за спазване на допустимите емисии.

Наредба № 16 от 12 август 1999 г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (обн., ДВ, бр. 75 от 24.08.1999 г., в сила от 25.05.2000 г., изм. и доп., бр. 9 от 29.01.2008 г., в сила от 29.01.2008 г., бр. 33 от 27.04.2012 г., в сила от 27.04.2012 г., бр. 14 от 18.02.2014 г., в сила от 18.02.2014 г.). С тази наредба се определят нормите за допустими емисии на летливи органични съединения /ЛОС/, изпускани в атмосферния въздух от инсталации и съоръжения за съхранение и товарене или разтоварване на бензини, включително при технологични операции, свързани с товарене и разтоварване на подвижни цистерни за превоз на бензини между терминалите или между терминалите и бензиностанциите. Посочени са датите, от които влизат в сила съответните разпоредби. В наредбата са описани изискванията към инсталации за съхранение на бензини в терминали, за товарене или разтоварване на подвижни цистерни в терминали, към подвижни цистерни, за зареждане на инсталации за съхранение в бензиностанции.

Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол (Обн. ДВ бр. 66/2003, изм. ДВ бр. 69/2005, ДВ бр. 78/2005, ДВ бр. 40/2006, ДВ бр. 76/2007 г., изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г., изм. и доп., бр. 36 от 10.05.2011 г., в сила от 10.05 2011 г.). С тази наредба се определят нормите за съдържание на олово, сяра и други вредни за околната среда вещества в течните горива и пределните стойности на свързаните с тях технически показатели с цел предотвратяване и/или, в случаите когато това е невъзможно, ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух и възможните вредни ефекти върху здравето на населението и околната среда при изгаряне на горива. Наредбата определя съдържанието на вредни вещества в оловосъдържащите и неетилирани бензини, съдържанието на вредни вещества в дизелово гориво и газьол, съдържанието на вредни вещества в котелно и други горива.

Постановление № 254 от 30 декември 1999 г. за контрол и управление на вещества, които нарушават озоновия слой (ДВ бр. 3/2000, изм. ДВ бр. 96/2002, ДВ бр. 15/2007 г.). С поставлението се уреждат контрола и управлението на вещества, които нарушават озоновия слой, с цел постепенно намаляване и спиране на тяхната употреба; изискванията за производството, вноса, износа, пускането на пазара,

използването, събирането, регенерирането и обезвреждането на вещества, които нарушават озоновия слой; изискванията за производството, вноса, износа, пускането на пазара и използването на продукти и съоръжения, използващи, съдържащи или изработени с вещества, които нарушават озоновия слой. Постановлението съдържа забрани за производство, внос, износ, пускане на пазара и използване на вещества, продукти и съоръжения, използващи, съдържащи или изработени с вещества, които нарушават озоновия слой. Постановлението съдържа списък на забранените вещества, списък на продукти и съоръжения, използващи, съдържащи или изработени с вещества, които нарушават озоновия слой, списък на контролираните вещества, които нарушават озоновия слой, както и информация за противопожарни инсталации и съоръжения използващи халони.

Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата, които нарушават озоновия слой (Приета с ПМС № 254/30.12.1999, ДВ бр. 3/2000, изм. ДВ бр. 4/2001, ДВ бр. 96/2002, ДВ бр. 15/2007, ДВ бр. 3/2009 г.). С наредбата се уреждат условията и редът за разрешаване на вноса и износа на веществата, които нарушават озоновия слой, както и тяхното събиране, съхранение, регенериране и рециклиране, както вносът и износът на продукти и съоръжения, използващи, съдържащи или разработени с озонразрушаващи вещества. Наредбата съдържа информация за разрешенията за внос и износ, информация за контролът, който се извършва при внос или износ на вещества, които нарушават озоновия слой, и на съответните продукти и съоръжения, информация за веществата, които нарушават озоновия слой.

Наредба за реда и начина за организиране на националните инвентаризации на емисиите на вредни вещества и парникови газове в атмосферата (Приета с ПМС № 261 от 28.08.2014 г., обн., ДВ, бр. 74 от 5.09.2014 г., в сила от 5.09.2014 г.).

Инструкция за предварителна оценка на качеството на атмосферния въздух (Утвърдена със Заповед № РД-76/07.02.2002 на МОСВ). Тази инструкция се отнася до предварителната оценка на качеството на атмосферния въздух, извършвана от компетентните органи по член 19 от Закона за чистотата на атмосферния въздух в съответствие с разпоредбите на чл.9 Наредба №7 от 1999г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух /ДВ бр.45/99/. Инструкцията съдържа методите за предварителната оценка на КАВ. Инструкцията описва представителните програми от измервания при отсъствие на предишна оценка на КАВ, методите за инвентаризация и моделиране на дисперсията на емисиите на вредни вещества, методите и методиките, утвърдени от Министъра на ОСВ, използвани за ръчно пробовземане и анализ, за дифузионно пробовземане и анализ и методите и методиките, утвърдени от Министъра на ОСВ, използвани за автоматичен контрол качеството на въздуха.

Инструкция за ръчно валидиране на данните, получавани от пунктовете за контрол качеството на атмосферния въздух (Писмо на Изп. Директор на ИАОС от 19.04.2002 г.). Инструкцията определя изискванията и начините за ръчно валидиране на резултатите от измерванията, извършвани от пунктовете за мониторинг на

качеството на атмосферния въздух в съответствие с изискванията на чл.23/4/ и чл.27/2/ от Наредба№7 от 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух /ДВ бр.45/99/. Инструкцията описва изискванията за валидиране на данните, получавани от ръчните пунктове за мониторинг и на данните, получавани от автоматични пунктове за мониторинг.

Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми (Утвърдена със Заповед № РД-996/20.12.2001 на МОСВ). Тази инструкция определя реда и начина за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на нормите за вредни вещества в атмосферния въздух, установени на основание чл.6, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, Наредба №8/99г. (ДВ бр. 46/99) за норми за озон в атмосферния въздух, Наредба №9/99 (ДВ бр.46/99г.) за норми за серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово в атмосферния въздух, Наредба №14/97 (ДВ бр.88/97) за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места.

Разработването на програмите се извършва при регистрирано превишаване на установените норми за нивата на един или няколко замърсители в даден район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух. Инструкцията включва: Редът и условия за разработване на програмите за КАВ; Основните етапи при разработването на програмите за КАВ; Информацията, която трябва да се включи в програмите за КАВ; Анализ на причините за съществуващото КАВ; Формулиране на мерки и/или проекти за подобряване на КАВ.

Инструкция за информиране на населението при превишаване на установените алармени прагове и показатели (Утвърдена със Заповед № РД-353/29.05.2009 на МОСВ)

Инструкция № 1 от 3.07.2003 г. за изискванията към процедурите за регистриране, обработка, съхранение, представяне и оценка на резултатите от собствените непрекъснати измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници

Инструкция за реда за попълване на протоколите за извършени контролни/собствени измервания и протоколи от изпитване на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници

Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ). Методиката се използва за провеждане на инвентаризация и определяне по балансов път на емисиите на вредни вещества във въздуха. Тя адаптира методика CORINAIR-2009 за условията на България като се отчитат националните специфики по отношение на

дейности, технологии, оборудване и действащата нормативна уредба за атмосферния въздух. Методиката се отнася за единадесет основни групи дейности, източници на вредни вещества във въздуха. Чрез методиката се изчисляват емисиите на серни оксиди, азотни оксиди, метан, въглероден оксид, въглероден диоксид, двуазотен оксид, амоняк, тежки метали, устойчиви органични съединения, диоксини и фурани, прах.

Утвърждаване на методики за определяне на емисиите от зимното опесъчаване и осоляване на пътищата, съгласно договор № 2764/02.04.2014 г. между ИАОС и БНОЦЕООС (Балкански научно образователен център по екология и опазване на околната среда) с предмет „Определяне на емисиите от повторното суспендиране на частици вследствие на зимното опесъчаване или осоляване на пътищата, с цел прилагане на член 21 от Директива 2008/50/ЕО“

Методика за определяне на превишенията на средноденонощната норма на ФПЧ10, които могат да се отдадат на зимното осоляване на пътищата

Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой (от 25 февруари 1998 г., приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването, необнародвана в ДВ, публ. в Бюлетин "Строителство и архитектура" на МРРБ бр. 7/8 от 1998 г.). Тази методика се използва при изчисляване разпространението в атмосферата на вредни вещества, съдържащи се в изходящите отпадъчни газове от неподвижни източници /промишлени предприятия, топлоелектрически централи и др./, независимо от обема, температурата и състава на тези газове, както и от състава на тези газове, както и от наличието на пречиствателни съоръжения за отпадъчни газове. Чрез инструкцията се решават три задачи: Очаквани концентрации на вредни вещества в приземния слой; Определяне на ефективната височина на изпускащото устройство и Максимално предходно замърсяване от съществуващи изпускащи устройства.

Заповед № РД - 66/28.01.2013 г. на Министъра на околна среда и водите. С тази заповед се регламентира дейността на автоматичните измервателни станции (АИС), ръчните пунктове и ДОАС системите за оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Националната система за мониторинг. Настоящата заповед влиза в сила от 01.02.2013 г. и отменя Заповед №РД - 1088/20.12.2010 г. на МОСВ.